

OCHA

Office for the Coordination of Humanitarian Affairs / Kontoret for samordning av FNs humanitære virksomhet

1. Fakta

Type organisasjon: Kontor i FN-sekretariatet

Etableringsår: 1991

Hovedkvarter: New York og Genève

Antall landkontorer: 25 samt 5 regional-kontor

Leder: Visegeneralsekretær Valerie Amos (Storbritannia)

Datoer for styremøter 2013: Har ikke eget styre. ECOSOCs humanitære segment (15.–17. juli 2013) og høynivåmøtet for givergruppen til OCHA (11.–12. juni 2013) har enkelte styrefunksjoner.

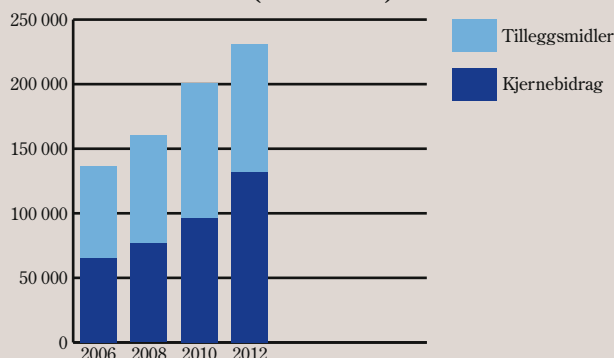
Norsk styreplass: Norge med i leder-troikaen i givergruppen (ODSG) frem til juli 2013

Antall norske ansatte: 6 ansatte, i tillegg 1 sekundert ekspert og 5 junioreksperter

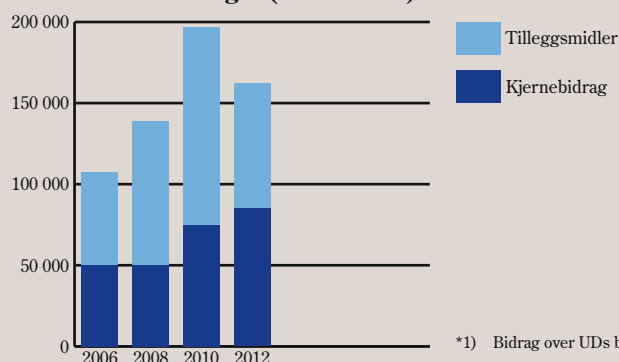
Ansvarlig departement: Utenriksdepartementet

Internett: www.unocha.org

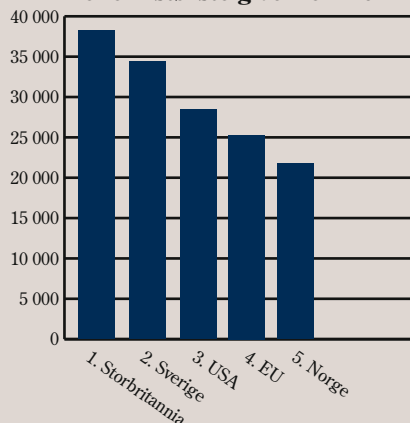
Totalt inntekter (1000 USD)

Norske bidrag^{*1)} (1000 NOK)

De fem største giverne i 2012 (1000 USD)

UTENRIKSDEPARTEMENTET

Mandat og virkeområder

I 1991 vedtok FNs generalforsamling å styrke FNs respons på naturkatastrofer og komplekse kriser, og øke effektiviteten til humanitære operasjoner, og organisasjonen Kontoret for samordning av FNs humanitære virksomhet (OCHA) ble opprettet. Mandatet er utformet i resolusjon 46/182 og omfatter både naturkatastrofer og konfliktområder hvor FNs humanitære organisasjoner, andre internasjonale og ikke-statlige humanitære organisasjoner og nasjonale myndigheter er involvert i hjelpearbeidet. OCHA ledes av en visegeneralsekretær som også har oppgaven som «nødhjelpskoordinator». I tillegg til å lede OCHA gir mandatet nødhjelpskoordinatoren ansvar for å lede og koordinere humanitær innsats innenfor rammene av Inter Agency Standing Committee (IASC), som i tillegg til FNs organisasjoner med humanitært mandat også består av paraplyorganisasjoner for ikke-statlige nødhjelpsorganisasjoner samt Røde Kors.

Sentrale oppgaver for OCHA og nødhjelpskoordinatoren er å samordne den internasjonale humanitære innsatsen på landnivå for å sikre rask og effektiv nødhjelp og humanitær respons, og å være talerør for de humanitære ofre. Nødhjelpskoordinatoren møter i FNs Sikkerhetsråd og orienterer der om humanitære spørsmål knyttet til fred og sikkerhet. OCHA har fem hovedfunksjoner: (1) Koordinere og støtte nasjonal og internasjonal humanitær innsats. (2) Mobilisere ressurser for å redde liv og redusere sårbarhet i humanitære situasjoner. (3) Utvikle humanitær politikk i samarbeid med partnere. (4) Være talerør for mennesker i nød. (5) Bidra med kommunikasjon om og analyse av humanitære utfordringer og behov.

OCHA er sentral i å koordinere arbeidet med behovsvurdering, planlegging og finansiering av humanitær innsats, og i å gjøre humanitære appeller mer realistiske, felles for aktørene og mer tilpasset lokal kontekst. De humanitære koordinatorene, støttet av OCHA, har ansvar for den sektorbaserte klyngeorganiseringen og koordineringen mellom disse på landnivå.

Oppnådde resultater i 2012

Det er en generell vurdering at OCHA har bidratt til å styrke FNs evne til å levere effektiv humanitær bistand, og til å sette FN bedre i stand til å sikre effektiv koordinering av internasjonal humanitær innsats.

- OCHA bidro i 2012 til å koordinere totalt USD 8 780 000 000 i nødhjelp og til å assistere om lag 54 millioner rammede mennesker. OCHAs andel av dette arbeidet kostet USD 246 500 000.
- OCHA utplasserte 250 personer fra interne og eksterne styrkebrønner til oppdrag i nye eller eskalerende kriser.
- Antall ledige stillinger i felt ble i 2012 redusert til 7,3 % (fra 9,1 % i 2011). Tiden det tar å ansette personer ved feltkontorene gikk i 2012 ned til i gjennomsnitt 100 dager (fra 130 dager i 2011).

- I de siste årene har OCHA tilbudt «ad hoc»-assistanse til humanitære koordinatorene (HC-er), men i 2012 ble arbeidet med å levere omfattende støtte til alle HC-ene gitt høy prioritet.
- Ved utgangen av 2012 hadde HC-poolen vokst fra 39 til 62 kvalifiserte personer, inkludert flere kvinner og ledere fra det globale Sør.
- OCHA etablerte en pool av 18 erfarne ledere som i løpet av 72 timer kan engasjeres for å håndtere alvorlige kriser.
- OCHA opprettet en rekke trenings- og mentorprogram for å styrke HC-ene. For eksempel ble alle HC-ene gitt opplæring i praktisk anvendelse av internasjonal humanitær rett.
- I 2012 fullførte nesten alle de 32 HC-ene (97 %) en formell vurdering av deres evne til å levere (opp fra 17 % i 2011).
- OCHA har utviklet sin støtte til frivillige organisasjoner, blant annet i Pakistan, Etiopia, Kongo, Afghanistan og Tsjad, når det gjelder å bistå med å løse administrative og logistiske hindringer, inkludert visumforsinkelser, fortolling og avgifter.
- OCHA videreutviklet metodikk for å koordinere behovsvurderinger i felt. Den nye Multi-Cluster Initial Rapid Assessment-metodikken (MIRA) hjelper HCT med å vurdere og analysere behov i løpet av de første to ukene av en krise. OCHA har trent over 500 hjelpearbeidere i 12 land og fire regioner i metodikken i 2012 for å oppnå en felles forståelse av humanitære behov og utvikling av adekvate strategier for respons.
- OCHA forvalter en rekke finansieringsmekanismer (CERF, CHF og ERF), som på bakgrunn av bidrag fra giverne bidrar til at midler er raskt tilgjengelig ved kriser. OCHA forvalter 18 landbaserte fond. Til sammen bidro disse fondene med USD 920 millioner i nødhjelp i 2012.
- OCHA lærte opp lokale partnere i 29 katastrofeutsatte land om bruk av Minimum Preparedness Package (MPP), for å fremme en mer helhetlig tilnærming til beredskap og støtte til nasjonal katastrofeforvaltning.
- En uavhengig evaluering konkluderte med at OCHAs arbeid med forebygging hadde lagt til rette for raskere og bedre koordinert nødhjelpsrespons. Rapporten viste også at OCHA i økende grad er blitt den partneren en henvender seg til ved spørsmål om forebygging og beredskap.
- OCHAs webplattform «ReliefWeb» hadde over 9,5 millioner brukere i 2012.
- OCHAs bevisstgjøringskampanje med verdensstjernen Beyoncé i tilknytning til verdens humanitære dag (WHD) nådde over 1 milliard mennesker.
- OCHA har forbedret sin interne kjønnsbalanse ved at andelen kvinner i felt er gått opp fra 30 til 33 %.

OCHA har tatt arbeidet med integrering av kvinne- og likestillingshensyn i humanitær respons på alvor, og har i 2011/2012 innarbeidet krav om bruk av kjønns- og likestillingsmarkører i de humanitære appellene. En ser allerede betydelige forbedringer ved at kvinne- og likestillingshensyn er synlige i de prosjektene som inngår i appellene. Det antas at klarere formulering av likestillingsindikatorer vil bidra til bedre utformede programmer på bakken, noe som trolig vil ha langvarig positiv effekt på det humanitære arbeidet.

2. Vurderinger: Resultatarbeid, effektivitet og kontroll

Organisasjonens resultatarbeid

Hvert år utarbeider OCHA en årsrapport for virksomheten som gjør rede for organisasjonens resultater i henhold til målene i det strategiske rammeverket. OCHA har hatt utfordringer med å identifisere klare mål, samt basisbeskrivelse for og rapportering om disse. Dette skyldes utfordringer med å fastsette mål på et felt som er i stadig endring, at OCHAs hovedmandat er koordinering samt de strukturelle begrensninger som organisasjonen, som en del av FN-sekretariatet, opererer innenfor.

I humanitær sammenheng er antall rammede som har fått assistanse, en sentral kategori for måling av suksess. OCHA har tatt viktige skritt for å rapportere om organisasjonens merverdi, men de er ikke kommet langt nok når det gjelder å gi en systematisk redegjørelse for hvordan OCHA faktisk bidrar til å redde liv. Innenfor rammen av nytt strategisk rammeverk for 2014–2017 søker OCHA å følge opp disse utfordringene. Norge har hatt fokus på styrket resultatstyring for OCHA, og ønsker å bidra til at det gjennomføres en midtveisgjennomgang av det strategiske rammeverket innen 2016.

Systemer for planlegging og budsjettering

OCHAs totale budsjett var på 1,6 mrd kroner (268 million USD) i 2012, hvorav 1,3 mill kroner (211 mill USD) gikk til programaktivitet, og 216 mill kroner (36 mill USD) gikk til administrasjon.

OCHAs arbeid blir hovedsakelig finansiert av frivillige bidrag fra en gruppe på 24 giveland. Kun 4 % av OCHAs virksomhet ble i 2012 finansiert fra FNs regulære budsjett. Det vil være avgjørende at en får på plass en bedre byrdefordeling for OCHA og for det humanitære systemet, for bedre å kunne møte fremtidige humanitære utfordringer.

OCHAs strategiske rammeverk komplimenteres av mer utfyllende årlige planer for OCHAs budsjett og virksomhet.

Kontroll og antikorrupsjon

ECOSOCs humanitære segment og Generalforsamlingen er formelle besluttende organ for OCHA. OCHA har ut over dette ikke et eget utøvende styre, men giverne har organisert seg for å støtte OCHA i arbeidet. Givergruppen «Donor Support Group» (ODSG) har ikke formelle kontrollfunksjoner, men kan beslutte om tiltak som har betydelig påvirkning på

OCHA. Norge har som aktiv deltaker i ODSG, samt som en av de største bidragsyterne over tid, tett kontakt med og påvirkningsmulighet overfor OCHA.

Som del av FN-sekretariatet er OCHA gjenstand for eksterne revisjoner av FNs revisjonspanel «Board of Auditors» (BOA) og interne gjennomganger fra Kontoret for intern kontroll (OIOS). OCHA må følge de regler for antikorrupsjon og varsling som er vedtatt for FN-sekretariatet. OCHA har styrket sin samhandling med FNs kontrollorganer, særlig OIOS, og har benyttet kontrollprosessene til å verifisere ansvarlighet og effektivitet i organisasjonen. OCHAs interne revisjon er blitt betydelig forbedret i løpet av de siste årene, bl.a. gjennom innføring av elektronisk kontrollsystem, noe som resulterte i at gjennomføring av revisjonsanbefalinger gikk opp fra 37 % i 2009 til 78 % i 2010. Revisjonsrapportene fra BoA og OIOS er ikke lett tilgjengelige, men kan skaffes tilveie ved direkte henvendelse. Rapportene blir også gjort tilgjengelige på hjemmesiden til USAs delegasjon til FN i New York.

Institusjonsbygging og nasjonalt eierskap

OCHA har tatt initiativ til styrking av staters arbeid med samordnede planer for forebygging og beredskap. Samarbeid med nasjonale aktører om hvordan det internasjonale systemet bedre kan bli i stand til å støtte nasjonale myndigheters responsberedskap og motstandsdyktighet på lokalt nivå samt å utarbeide systemer for å integrere rammede befolkningsgrupper i planleggingen av humanitære operasjoner, er sentrale utfordringer både for humanitær- og utviklingsaktører fremover.

Styrking av nasjonal kapasitet til å forebygge og respondere på humanitære katastrofer vil være avgjørende for muligheten til effektiv respons i fremtiden. FNs nødhjelpskoordinator har tatt initiativ til viktige reformtiltak som vil styrke det humanitære responssystemet. Fokus for OCHA er rettet mot organisasjonens evne til å levere effektivt lederskap og koordinering i felt, inkludert behovet for større mobilitet og evne til raskt å få høyt kvalifisert personell på plass i felt ved katastrofer.

Lærings- og endringsvilje

OCHA har initiert evalueringer i nært samarbeid med evalueringskontorene for de øvrige involverte FN-organisasjonene. OCHAs evne til å ta lærdom av og systematisk følge opp anbefalingene fra evalueringene tidligere har vært

god, men ikke systematisk nok. OCHA har utarbeidet en ny evalueringsstrategi samt en fireårsplan for å vurdere mål-oppnåelse og resultater, noe som trolig vil bidra til å rette opp

dette. Norge vil fortsatt bidra til å øke organisasjonens evne til læring og resultatfokus gjennom vårt samarbeid med giverne til OCHA (ODSG).

3. Norsk politikk overfor OCHA

OCHA er en sentral aktør og samarbeidspartner for Norge på det humanitære området, særlig knyttet til arbeid med å effektivisere humanitært arbeid i felt.

Behovet for bedre koordinert og mer effektiv nødhjelp har høy prioritet i norsk humanitær politikk. Norge skal bidra til en bedre organisering og samordning av vår humanitære innsats, og skal fortsatt være en pådriver i det internasjonale ordskiftet om økt kunnskap om forebygging og klimatilpasning, samt bidra til en mer bevisst forebyggingskultur. I dette arbeidet er OCHA og nødhjelpskoordinatoren sentrale.

Norge var frem til juli 2013 medlem i ledertroikaen for givergruppen til OCHA. Vi ønsker fortsatt å bidra til å styrke OCHAs evne til å levere mer effektiv koordinering av humanitær innsats i felt. Videre vil vi arbeide aktivt for å bidra til å utvide eierskapet til FNs humanitære arbeid og koordinerende ansvar. I arbeidet med nytt strategisk rammeverk for OCHA blir det viktig å øke fokuset på resultatoppnåelse og resultatrapportering, også som grunnlag for bedre å kommunisere OCHAs merverdi.

OCHA og nødhjelpskoordinatoren har vært sentrale samarbeidspartnere for Norge når det gjelder å fremme humanitære prinsipper og bidra til beskyttelse av sivile, særlig når det gjelder initiativet «Reclaiming the protection of civilians under the International Humanitarian Law». OCHA har videre hatt en sentral rolle i opprettelse av en arbeidsgruppe om beskyttelse av sivile under FNs sikkerhetsråd, noe som har bidratt til å forankre humanitære prinsipper i rådets diskusjoner og i FNs fredsbevarende operasjoner, et felt som støttes aktivt av Norge, og som vi vil følge opp videre innenfor rammen av prosessen med verdens humanitære toppmøte (WHS) planlagt til 2015/2016.

Styrket integrering av kvinne- og likestillingshensyn vil bidra til at humanitær innsats blir mer effektiv overfor rammede og sårbare befolkningsgrupper. Norge er blant de landene som mest aktivt har gått inn for å få humanitære organisasjoner til å bruke kjønns- og alderssensitive behovsanalyser i felt. Vi har gitt betydelig støtte til OCHAs kjønnsensitive innsats, både gjennom hovedkontoret og i felt, samt gjennom konsoliderte humanitære appeller (CAP), og har vært en sentral bidragsyter til beredskapsstyrken GenCap (OCHA/Flyktninghjelpen), som er en stående styrke av kvalifisert personell innenfor kjønns-sensitiv behovskartlegging og feltarbeid.

Utenriksdepartementet

Besøksadresse: 7. juni plassen/ Victoria Terrasse, Oslo

Postadresse: Postboks 8114 Dep. N-0032 Oslo

Ved spørsmål, kontakt Seksjon for budsjett og forvaltning på e-postadresse:

sb-fn@mfa.no. Profilarlene er også tilgjengelige på: www.regjeringen.no/nb/dep/ud/tema/fn/fnorg_vurdering

UTENRIKSDEPARTEMENTET